

ki iz Stajerske in trije iz Kranjske. Odborniki SLS so zahtevali, da se mora strogo ravnati o pravilih, ki določajo, da se mora zrehati izmed vseh 18 odbornikov ena tretjina, torej 6. S tem Samostojneži niso bili zadovoljni in je prišlo do burnih prizorov med njimi. Nato je stavil svetnik Rozman predlog, kakor so to zahtevali Samostojneži, toda odborniki SLS so proti predlogu protestirali, demonstrativno odšli in konstatirali, da je odbor nesklepčen. Tako pripravljajo Samostojneži pri prihodnjih volitvah zopet nasilje in hočejo kršiti pravila. Radovedni smo, če bode pokrajinska vlada tudi sedaj ščitila določbe pravil.

Druga obletnica koroškega plebiscita.

V torek, 10. oktobra, smo Slovenci obhajali žalostno obletnico. Deseti oktober je črni dan v zgodovini Slovencev. Starim Rimljanom je veljal kot črni dan oni dan, ko je kartaginski vojskovodja Hanibal v bitki pri Kanah v Spodnji Italiji (1.216 pred Kristusom) premagal in potokel rimsko vojsko. Preko 40.000, po drugih poročilih preko 70.000 Rimljanov je obležalo mrtvih na bojišču. Tak dan, zakrit v globoko črnino, je za slovenski narod 10. oktober 1920, ko je nesrečni plebiscit na Koroškem preko 80.000 Slovencev obsodil na narodno smrt. Ob drugi obletnici smo se spominjali z žalostjo v srcu, kolika je izguba, ki nam jo je povzročil koroški plebiscit, in čutili smo, kako globoka je rana, ki nam jo je vsekali na našem narodnem telesu. In zopet smo se spomnili na dolžnosti, ki jih imamo do svojih ubogih rojakov na Koroškem. Brez nas, brez našega varstva, brez naše pomoči so koroški Slovenci izgubljeni. Njihova odporna sila vedno bolj pojema proti vsestranski nemški premoči. Priznati pa si moramo ob drugi obletnici, da nismo storili za svoje zapuščene rojake na Koroškem, kar bi storiti mogli in tudi morali. Naša država, oziroma njena vlada, gleda križem rok, kako Nemci na Koroškem mučijo in zatirajo slovensko manjšino. Da bi vlado opozoril na njeno dolžnost, je poslanec dr. Hohnjec ob drugi obletnici koroškega plebiscita poslal ministru zunanjih zadev to le interpelacijo:

Položaj koroških Slovencev mi daje priliko ter mi nalaga dolžnost, da Vas, g. minister, opozorim na velike krivice, ki se delajo Slovincem, kateri so ostali na Koroškem pod avstrijsko vlado. Naši slovenski rojaki se zlostavljajo telesno, njim se uničuje imovina. Slovenska duhovščina in vobče vsa slovenska inteligenca je pregnana iz Koroške. Niti ene slovenske šole ni vlada Slovincem oskrbela, da, celo dve zasebni slovenski šoli je zaprla. Sedaj je nastopilo novo šolsko leto in avstrijska zvezna vlada, odnosno koroška deželna vlada ni tudi letos dovolila Slovincem niti enega šolskega razreda. Namen je jasen: Koroško nemštvo je tamošnje Slovence obsodilo na narodno smrt. Vsako leto so koroški Slovenci bližji grobu svoje narodnosti.

Opozarjajoč Vas na zatiranje koroških Slovencev in na obljubo, ki jo je dal jugoslovanski član plebiscitne komisije, g. J. Jovanović, da kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev ne bo nikdar pozabila tistih rojakov na Koroškem, ki so ji dali svoje glasove, Vas, g. minister, vprašam:

1. Ali ste voljni takoj stvarno in podrobno obvestiti Zvezo narodov o žalostnem položaju koroških Slovencev in o tem, kako brezstidno in brezvestno gaži avstrijska vlada — odnosno koroška deželna vlada — s šentžermensko mirovno pogodbo sprejete dolžnosti o varstvu slovenske manjšine?

2. Ali ste voljni sedaj ob začetku novega šolskega leta stopiti v stik z Avstrijo in njeno vlado, da takoj otvori slovenski zasebni šoli ter oskrbi Slovincem slovenske osnovne šole, do katerih imajo pravico vsled mednarodnih pogodb?

Politični ogled.

Država SHS.

Na vse zahteve po spremembi današnjega režima odgovarjajo nekateri vladni listi s pravo azijsko trdovratnostjo, da ni nobena vladna skupina razven radikalno-demokratske mogoča, na drugi strani pa vsi razsodni politiki ne samo opozicije, ampak samih vladnih strank težijo za novo zdravejšo vladno zvezo, ker je Pašić-Pribičevićev režim nevzdržljiv in skrajno škodljiv za narod in državo.

V Beogradu krpajo razpoko med demokrati in radikali na eni ter med Davidovičev in Pribičevićev skupino na drugi strani, toda vse te krpe ne bodo držale in vladna zveza se tudi z osebnimi spremembami v kabinetu ne bo mogla držati.

Zemljoradniki, ki so se udajali veletrbskemu nagnjenju ter večkrat podpirali vlado, so dobili od režima toliko udarcev, da so se pošteno spuntali. Najbolj jih je razkačilo postopanje vlade z dalmatinskimi kmeti. Demokrati ministri so par let obetali dalmatinskim kmetom, da lastnikom zemlje ne bo treba plačati najemnine, sedaj so pa kar naenkrat iz jeze, ker dalmatinski narod ne mara policajdemokracije, izdali naredbu, po kateri bi se morala zemljiška najemna naenkrat plačati za vsa leta nazaj ter jo lastniki zemljišč lahko iztirjajo tudi z oboroženo silo žandarmerije in policije. Klub zemljoradniških poslancev je zahteval, da se ta naredba preklicuje ter obenem zagrozil, da v nasprotnem slučaju zapusti parlament. Vlada zahteva preklica ni ugodila, zemljoradniški poslanci pa tudi niso izpolnili svoje grožnje, ker mislijo, da je sedaj v tako

kritični dobi vlade njih navzočnost v Beogradu potrebna. Vidi se pa, da je v zemljoradniški stranki precej velesrbijansko navdahnjenih ljudi, ki na tistem podpirajo vlado ter v sami stranki neprestano rovarijo proti onim tovarišem, ki odločno zastopajo stališče kmetkega stanu. Zemljoradniška stranka bo morala še precej čistiti ter marsikaj odvreči iz svojih vrst, da postane v resnici zemljoradniška.

Radič je preokrenil svojo politiko, daje izjave, da je pripravljen podpirati vlado, ki bi se pošteno trudila za plemenski sporazum ter tudi na poštenu in enakopravni podlagi izvedla volitve. S takimi izjavami podpira odpor proti nepoštenosti Pašić-Pribičevićevega režima, stori mnogo za zblizanje Srbov in Hrvatov, v splošnem pa odgovarja želji svojih volilcev, ki so postajali že celo nezadovoljni z njegovo nedelavno politiko, ki se je pomaknila tako daleč v stran, da ni mogla niti protiljudskega delovanja beograjske vlade nadzorovati in zasledovati. Prej je Radič trdil, da se s srbskimi politiki sploh ne da govoriti, danes je pa sprevidel, da so stiki samo z onimi okrog Pašića in Pribičevića nemogoči, dočim se z drugimi da in tudi mora pomeniti.

Vsled velike vznemirjenosti v vladnih krogih počiva vso nujno delo: ministri ne sestavijo svojih proračunskih predlogov, nujni zakonski predlogi se odlagajo, dane obljube se ne izpolnijo in tako bo treba s padcem režima pometati silno in visoko nakupičeno nesnago.

Glede zunanje politike lahko tudi rečemo, da nam po današnjem režimu pretijo največje nevarnosti nevarnosti in še le tedaj, če se Pašić-Pribičevićeve vlade iznebimo, bo konec tajnih spletkarij, bojaželjnosti in raznovrstnih vojnopolitičnih nakan.

Italija.

Fašisti pripravljajo državni preobrat ter javno že razglašajo, da hočejo prevzeti vlado v svoje roke. Fašistovski vodja Mussolini je izjavil, da bodo njegovi ljudje enostavno zasedli Rim ter od tam razporedili po celi Italiji svojo oblast. Fašistovska agitacija je močno širi in nasilja proti delavstvu in kmetkemu življu, ki je organiziran pri socijalistih in ljudski stranki ali krščanskih socijalcih, so na dnevnem redu. Vlada je brez moči proti fašistovskemu pokretu.

Nemčija.

Začela se je sodnijska razprava proti morilec ministru Rathenau, morala se je pa prekiniti, ker so obtoženci zboleli — vsled zastrupljenja. Monarhistični rovarji so pošiljali obtožencem zastrupljeno čokolado v ječo, da spravijo iz sveta neprijetne svedoke vseh monarhističnih spletk.

Vzhodno vprašanje.

S turško zmago je propadel oni del mirovne pogodbe, ki se tiče vzhoda in propasti je moral, ker so bili mirovni dogovori že sploščati stavljeni na laž in antantne sile niso imele poštenih namenov, urediti vzhodne zadeve tako, da bi bili vsi narodi ob črnem morju zadovoljni. Sedaj se pogajajo antantni zastopniki s Turki v Mudaniji, Rusija pa z vso odločnostjo in tudi z vso upravičenostjo povdarja, da ne pripezo nobenih sklepov in dogovorov, ki bi se brez nje, Ukrajine in Georgije sklepali in sprejemali.

Naša zborovanja.

Dr. Hohnjec ima v nedeljo, dne 22. oktobra 1922 po ranem cerkvenem opravilu političen shod na Vranskem.

Shod SLS v Šoštanju dne 8. t. m. je bil sijajno obiskan. Shod, ki se je vršil pod milim nebom in v popolnem miru, dasi je bilo navzočih tudi mnogo pristavev drugih strank, je otvoril in vodil g. Steblovnik, ki je uvodoma omenil tudi petletnico dr. Krekove smrti, nakar je podelil besedo načelniku Jugoslovanskega kluba dr. Korošcu. Zivahno pozdravljen pozdravljen je nato dr. Korošec ugotovil, da je naša stranka bila prva in edina, ki se je odločno izrekla proti vojni, ker smo za svetovni mir. Omenil je tudi potrebo preureditve državnega gospodarstva in protestiral proti nameranim novim davkom. Slabo plačano uradništvo ne more vršiti zadovoljivo svojih poslov. Po kritiki vladnih strank in državne uprave je govornik končal z besedami: «Hočemo na znotraj avtonomijo, na zunaj pa se bomo borili kot pravi bratje za skupno domovino!» (Viharno odobravanje.) Končno sta še govorila poslanec Pušenjak in urednik Smodej, nakar je predsednik zaključil izborna uspele dve in pol urno zborovanje.

Dva lepa shoda naše stranke sta se vršila minulo nedeljo na Breznu ob Dravi in na Remšniku. Na Breznu se je zbralo na prostem pred cerkvijo zelo veliko moških, ki so z veliko pozornostjo sledili poljudnim zunanje- in notranjepolitičnim izvajanjem g. narodnega poslance dr. Hohnjeca. G. poslanec je kazal poslušalcem politični položaj na poljudnih vzgledih, katere si bo lahko vsak poslušalec trajno ohranil v spominu. Po poznem sv. opaviilu je govoril g. dr. Hohnjec na prostem pred cerkvijo Remšničanom, ki so z zadovoljem pritrjevali njegovim izvajanjem. Za dr. Hohnjecem je naslikal zborovalcem bivši remšniški kaplan Golec avtonomistične želje naše stranke kot edino rešilne za Slovence. Shodu na Remšniku je predsedoval, ga otvoril in s pomenljivimi besedami zaključil g. Kaiser, gostilničar in posestnik na Remšniku. Na obeh shodih so bile sprejete resolucije: Obmejni Slovenci so odločno proti vsakemu oboroženemu nastopu naše države napram zunanosti, nadalje zahtevajo od vlade, da posveča večjo skrb glede prehrane obmejnih krajev, ki so vsled letošnje suše zelo pasivni in slednjič zahtevajo krščansko šolo.

Sv. Benedikt v Slov. gor. Tako velikega in dobro uspelega shoda kot je bil v nedeljo, dne 8. oktobra porani maši pred našo cerkvijo, v Slov. gor. že dolgo ni bilo. Zbrali smo se iz domače in sosednih župnij. O razmerah v naši domovini, o slabi vladi, ki samo razsipuje za nepotrebne stvari ter drugih perečih zadevah nam je govoril g. poslanec Žebot. Našim poslancem smo izrazili popolno zaupanje. Po shodu je poslanec imel zaupni sestanek z zaupniki in z odposlanci iz Apačke kotline. Pri nas in v okolici je vse ljudstvo na strani naše krščanske Ljudske stranke. Samo volitve v državni zbor si želimo.

Tedenske novice.

Desetletnica prve napovedi balkanske vojne je skraj neopazeno odhitela mimo naše javnosti v preteklost. Dasi je deloma razumljivo, vendar pa ni pravično, da se pozablja dan in letnico prve napovedi vojne, ki je združila vse slovanske države na Balkanu v skupen nastop za obrambo njihovih interesov in osvoboditev jugoslovanske raje izpod turškega jarma. In ta prva vojna napoved Turčiji je izšla iz najmanjše in obenem najstarejše neodvisne jugoslovanske države — iz Črne gore. Balkanska zveza, ki se je takrat pojavila na delu za skupne koristi in cilje, je predznak, da bo prej ali slej vsa naša skupna zvezda vodnica k popolni združitvi vseh južnih Slovanov pod okriljem avtonomistične urejene naše velike, mogočne in bogate domovine — Jugoslavije. Spor v balkanski zvezi in bolgarsko-srbska vojna pa nam bodi opomin, da z vsemi sredstvi delujemo na to, da se zatre pogubni plemenski šovinizem. V tem smislu se spominjamo 9. oktobra 1912. leta in Črne gore, ki je žrtvovala sebe zaradi skupnosti.

Poslanec in prof. dr. Hohnjec, predsednik mariborske SKSZ, bo v petek, dne 13. t. m. zvečer ob pol 8. uri predaval v dvorani pomočniškega društva v Lekarniški ulici o «pomenu izobrazbe v društvenem delovanju». — Z ozirom na važnost in aktualnost predmeta in razdrapanosti društvenih razmer in življenja v društvi, zastrupljenega z nizkotnim materializmom današnje dobe se pričakuje vsestranske in polnoštevne udeležbe vseh slojev. Da se ne moti predavatelja, naj vsi pridejo točno ob napovedani uri!

Vse Dekliške zveze naj takoj naznanijo tajništvo Slov. kršč. soc. zveze (M. Krajnc), Celje, hotel Beli vol: 1. svoj odbor; 2. število članic; 3. število sestankov v letošnjem letu. — M. Krajnc.

Drofenikova smola pri Kupniku na Podplatu. Naš somišljenik nam piše: dne 21. septembra sem slučajno prišel h Kupniku, kjer najdem nekaj ljudi in znanega prijatelja manevrov poslance Drofenika iz St. Jurja. Ko so mu začeli kmetje spogovarjati, je nam zagrozil, da nas bo vse ovadil sodniji. «Zapreti vas bom dal», je vpil, ko je videl, da nič ne opravi. Poštene kmete je začel psovati z lopovi in je dajal še druge priimke. Najbolj se je Drofenik srdil nad g. M. Esihom iz Loč. Na zadnje so ga zapustili še vsi tisti, ki so bili poprej z njim. Le par takih, ki čakajo, kdo jim bo za pijačo dal, je ostalo pri njem in ga je spremljalo. Ljudje so bili tako razjarjeni nad Drofenikom in Samostojno, da bi bili Drofenika vrgli na cesto. A zmerni našinci so se usmili uboga moža in so «vunbacičtelje» potolažili. Ljudje so klicali Drofeniku: «A ti si tisti, ki nas v Beogradu prodajaš? Ti si glasoval za manevre? Še veš, kaj si nam pred volitvami leta 1920 vse obljubljal? Le glej, da se izgubiš, odkoder si prišel. Mi ne maramo ne tebe, ne tvoje ničvedne Samostojne! In Drofenik je moral pobrati svoja šila in kopita.

Tretji izkaz darov za «Dijaško večerjo». Dekliška Marijina družba v St. Ilju v Slov. gor. je darovala čisti dobiček igre «Fabiola in Neža» dne 1. oktobra v proslavo godovnega dne svojega voditelja vlč. g. Ev. Vračko din. 250, Čížek Jože, dekan v Jarenini, din. 250, Tomažič Marija, Sv. Peter pri Mariboru, din. 115, P. H. v Mariboru din. 100, Thaler Franc, veleposelnik v Sv. Ilju v Slov. gor., din. 100, Straki Matej, župnik pri Sv. Petru pri Mariboru, din. 100, Neimenovani iz Svečine din. 100, Arzenšek Alojzij, kanonik v Mariboru, din. 100, dr. Slavič Matija, vseučiliščni profesor v Ljubljani, din. 100, ob priliki blagoslovitve nove kapelice M. Stibera in dveh novih zvonov cvenske kapelice so darovali gostje za Dijaško večerjo din. 100, pri omizju dobrodušnih zvonovih botrov Alojz Zorčič in Ig. Vindiš ob priliki blagoslovljenja novih zvonov pri Sv. Roku na Bregu pri Ptujju nabrano din. 90, župni urad Smiklavž pri Slovenjgradu din. 50, Dekort Jože, em. dekan in župnik v pokoju, din. 50, Novak Josip, uradnik Zadružne gospodarske banke v Mariboru, din. 10. — Bog plačaj v imenu ubogih dijakov!

Sv. Lenart v Slov. gor. Krščansko-misleči obrtniki lenartskega okraja se bomo, kakor drugod, organizirali v Obrtno zvezo. V kratkem se skliče ustanovni shod. Do tedaj pe se vseh vrst obrtniki: kovači, krojači, mizarji, zidarji, tesarji, gostilničarji, čevljarji in vsi drugi oglašite se pri predsedniku pripravljalnega odbora g. Edvardu Kurnik, krojaškemu mojstru v St. Lenartu, da Vas zapiše v Obrtno zvezo. Letna članarina znaša 10 dinarjev. Dobite tudi svoj list «Jugoslov. Obrtnik».

O modrosti šolskih oblasti smo na tem mestu že večkrat razpravljali. Poročila iz raznih, zlasti obmejnih krajev, potrjujejo naše stališče in sicer, da se naj šolske velike počitnice uredijo in določijo v sporazumu s stariši šoloobveznih otrok. Sedaj pa so kar po enem kopitu predpisali počitnice, kakor je gospodi bolj prav. Toda liberalno učiteljstvo ravno noče poslušati staršev in njihovih nasvetov, dasi bi moralo vedeti, kako dobro je bilo v tem oziru prej urejeno na Stajerskem. V vinorodnih krajih je šola končala 15. avg. in se je začela 15. oktobra, ko je bilo grozdje obrano.